

DAN ANDERSSONS

Minnesstenar

Dan Andersson i våra hjärtan

*och nu är allt ett minne,
en saga från i går.*

Så slutar Dan Anderssons dikt "Minnet".

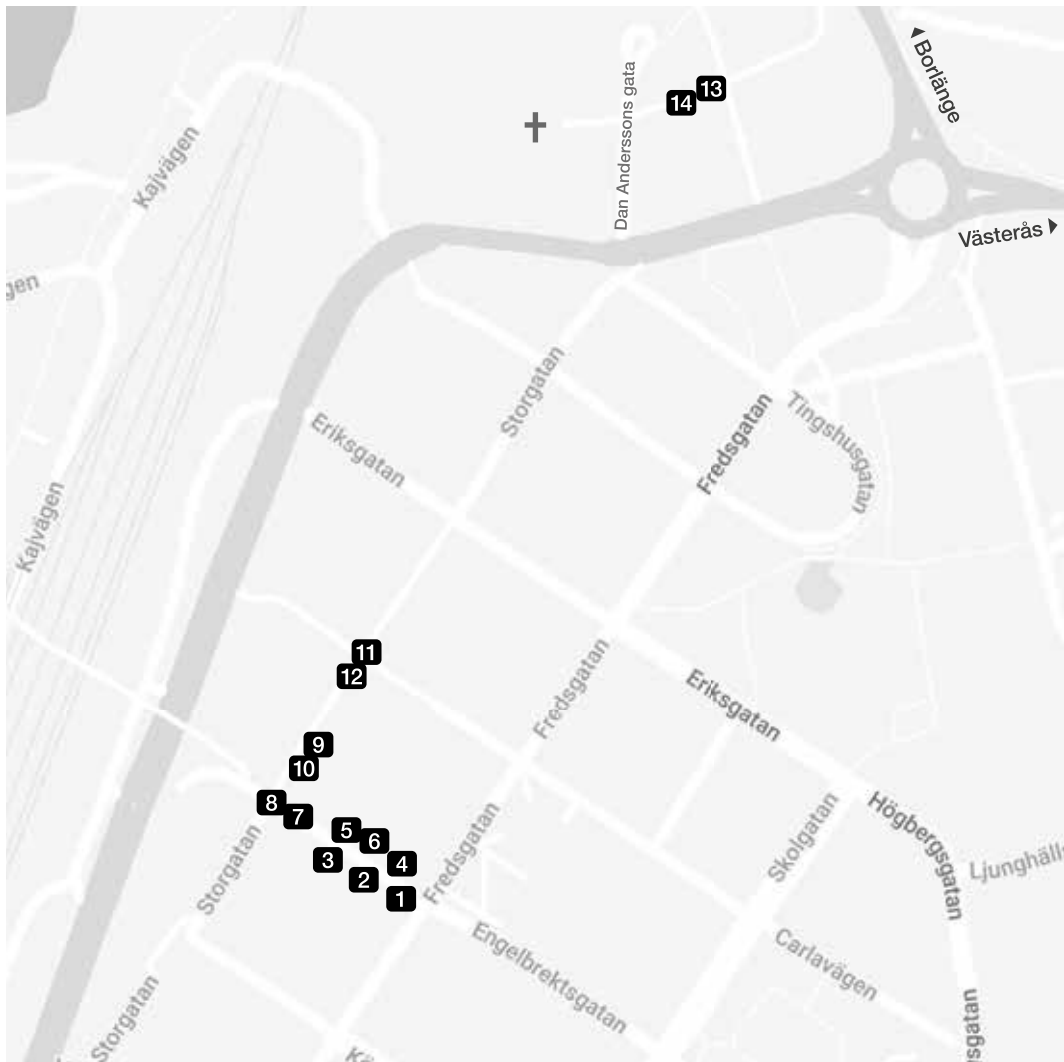
För att bevara minnet av Dan Andersson hedrar Ludvika kommun skalden med stenpoesi i gatubilden på flera platser i staden. Idén kommer genom en motion från Hans Gleimar som kommunfullmäktige antog. Dan Andersson-sällskapet, Ludvika kommun och allmänheten står bakom de citattexter som har valts ut.

Även om det mesta i Dan Anderssons poesi och prosa tilldrar sig runt finnmarkens "huvudstad" Skattlösberg, så spelar Ludvika en central roll i skaldens liv. 1913 hyr Dan Andersson ett rum i staden och på hyrd skrivmaskin författar han några av de mest betydelsefulla krönikorna och novellerna.

I Ludvika gifte han sig med sin Olga. I Ludvika tillbringade han hos goda vänner sin sista helg i livet och på Lyvikens kyrkogård i Ludvika sover han nu den eviga sömnen.

Välkommen till Dan Andersson-land!

Hitta till minnesstenarna

1	<i>Ur ett brev</i>	8	<i>Barndom</i>
2	<i>Ur ett brev</i>	9	<i>Omkring tiggarn från Luossa</i>
3	<i>Jag väntar...</i>	10	<i>Omkring tiggarn från Luossa</i>
4	<i>Ur ett brev</i>	11	<i>Spelmannen</i>
5	<i>Hemlängtan</i>	12	<i>Spelmannen</i>
6	<i>Hemlängtan</i>	13	<i>Milrök I</i>
7	<i>Hemlös</i>	14	<i>Milrök I</i>

QR-vandring

Följ kartan och använd varje dikts QR-kod för att ta del av ytterligare information i text, bild och ljud.

Ni hittar alla dikter i sin helhet på dananderssonveckan.com

 dananderssonveckan.com or follow the QR-code.

 dananderssonveckan.com tai skannaa QR-koodi.

no 1 & 2. Ur ett brev

Min älskade!

*Du blev tagen ifrån mig,
men min kärlek kunde de inte ta.*

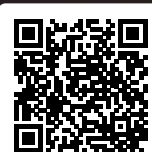
Du har varit så god mot mig, Märta!

*– Av ditt brev förstår jag nu,
att den stora spänningen med dess malström är över,
dina föräldrar ha tusen betänkligheter.*

Låt dem ha dem!

Vi ha inga – vi ha varandra.

no 3. Jag väntar...

*Jag väntar vid min stockeld
medan timmarna skrida,
medan stjärnorna vandra
och nätterna gå.*

*Jag väntar på en kvinna
från färdvägar vida -
den käraste, den käraste
med ögon blå.*

*Jag tänkt mig en vandrande
snöhöjld blomma och drömde
om ett skälvande, gäckande skratt,
jag trodde jag såg
den mest älskade komma
genom skogen, över hedarna
en snötung natt.*

*Glatt ville jag min drömda
på händerna bära
genom snåren dit bort
där min koja står,
och höja ett jublande rop
mot den kära:*

*Välkommen du,
som väntats i ensamma år!*

*Jag väntar vid min mila
medan timmarna lida,
medan skogarna sjunga
och skyarna gå.
Jag väntar på en vandrerska
från färdvägar vida -
den käraste, den käraste
med ögon blå.*

no 4. Ur ett brev

Om du får vara min vän?

Märta, fråga inte så!

Du är min bästa vän.

*Och när jag kommer till Stockholm ska jag
kysa dig riktigt trött.*

Jag törs. Jag vill. Jag kan.

Jag ger sjutton i kärlekens metafysiska teori!

Jag vill älska när jag får.

Punkt och slut.

no 5 & 6. Hemlängtan

*Jag är trött, jag är led på fabriken,
jag vill hem till jordhöljt bo,
till min koja vid Blodstensmyren,
i de gröna gömmenas ro.
Jag vill leva på bröd och vatten,
om jag endast strax får byta
allt gasljus och larm mot natten
där timmarna tysta flyta.*

*Jag vill hem till dalen vid Pajso,
till det gräsiga kärret vid So,
där skogarna murgrönsmärka
stå i ring kring mossig mo,
där starrgräs i ånga växer
vid källor som aldrig sina
och där växter väva i jorden
sina rötter silkesfina.*

*Jag vill hem till dalen vid Kango
där ljungen står brinnande röd
som ett trots i flammande lågor
framför höstens hotande död -
där fjärilar, färggrant glada
på mjöliga vingar sväva
och tunga, sjungande humlor
i den svällande myllan gräva.*

*Jag vill hem till det fattiga folket
som svettas i somrarnas glöd,
som vakar i bittra nätter
i envig mot köld och nöd. -
Jag vill dit där molnen gå tunga
under skyn där stjärnor skina,
och där obygdsvorsarna sjunga
i takt med visorna mina.*

no 7. Hemlös

*I natt har jag vandrat
från Hedsunda by,
där jag fäfanget bönföll om hägn,
mina glappande skor
äro tunga som bly
av träckstänk och midnattsregn.*

*Jag kom från tjuvarnas gråstensborg,
där min skugga var min kamrat.
Där var år av grubbel
och månaders sorg
och nätter svarta av hat.*

*Ty jag älskade strid
med sten och kniv,
och log åt jämmer och sår -
och till sist så tog jag en kvinnas liv,
och satt fången i långa år.*

*Och vid Kersnas tjärn,
nedom Hävamo brant
jag ville ur livet fly,
när den drivande månens guld föll grant
över strändernas gungande dy.*

*Men inom mig är något
som icke vill dö,
och som hatar att leva ändå -
det är bittert att kvävas
i kvällssvart sjö,
och bittert att levande gå,*

*och känna hur eländet suger en ner,
tills man andas med bara hat -
fast solen lyser - fast sommaren ler -
det är bittert, bittert, kamrat!*

no 8. Barndom

*O, barndom, o gyllene drömmaretider,
då världen var solljus och hoppfull och god!
Hur ofta när ensam och tröstlös jag lider
jag dricker mig glömska ur minnenas flod.
Då lever jag saligt i drömmarnas rike,
med borgar och slott och all världenes glans,
där varje kamrat är min bror och min like
och nymferna tråda sin ystraste dans.*

*Där finns för min lycka ej stängande hinder,
ej bommar som spärra för frihetens färd. -
Vad mera om nuet med villkor mig binder?
Jag lever som fordom i barndomens värld. -*

*Och trött vill jag stanna i hembygdens dalar,
och sött vill jag sova på blommande ljung,
och säll vill jag drömma om himmelens salar,
där döden är dräpt och man evigt är ung.*

*O, låt mig när solen mot nedgången hastar
få slumra en gång som i barndomens dar!
Så sjungen då, granar, så jublen då, trastar,
ty nu är jag liten som fordom jag var. -
Jag lutar mitt pinade huvud mot stammen,
och drömmer mig bort ifrån tvivel och strid.
Så susen då, björkar, ett viskande amen -
Så somnar jag in i evinnerlig frid.*

no 9 & 10.

Omkring tiggarn från Luossa

Omkring tiggarn från Luossa
satt allt folket i en ring,
och vid lägerelden hörde de hans sång.

Och om bettlare och vägmän
och om underbara ting,
och om sin längtan sjöng han
hela natten lång:

Det är något bortom bergen,
bortom blommorna och sången,
det är något bakom stjärnor,
bakom heta hjärtat mitt.
Hören – något går och viskar,
går och lockar mig och beder:
Kom till oss, ty denna jorden
den är icke riket ditt!

Jag har lyssnat till de stillsamma
böljeslag mot strand,
om de vildaste havens vila har jag drömt.
Och i anden har jag ilat
mot de formlösa land,
där det käraste vi kände skall bli glömt.

Till en vild och evig längtan
föddes vi av mödrar bleka,
ur bekymrens födselvånda
steg vårt första jämmerljud.
Slängdes vi på berg och slätter
för att tumla om och leka,
och vi lekte älg och lejon,
fjäril, tiggare och gud.

Satt jag tyst vid hennes sida,
hon, vars hjärta var som mitt,
redde hon med mjuka händer ömt vårt bo,
hörde jag mitt hjärta ropa,
det du äger är ej ditt,
och jag fördes bort av anden att få ro.

Det jag älskar, det är bortom
och fördolt i dunkelt fjärran,
och min rätta väg är hög och underbar.
Och jag lockas mitt i larmet
till att bedja inför Herran:
"Tag all jorden bort, jag äga vill
vad ingen, ingen har!"

Följ mig, broder, bortom bergen,
med de stilla svala floder,
där allt havet somnar långsamt
inom bergomkransad bädd.
Någonstädes bortom himlen
är mitt hem, har jag min moder,
mitt i guldomstänkta dimmor
i en rosenmantel klädd.

Må de svarta salta vatten
svalka kinder feberröda,
må vi vara mil från livet
innan morgonen är full!
Ej av denna världen var jag
och oändlig vedermöda
led jag för min oro, otro,
och min heta kärleks skull.

Vid en snäckbesädd havsstrand
står en port av rosor tunga,
där i vila multna vraken
och de trötta män få ro.
Aldrig hörda höga sånger
likt fiolers ekon sjunga
under valv där evigt unga
barn av saligheten bo.

no 11 & 12. Spelmannen

*Jag är spelman, jag skall spela på gravöl och på dans,
i sol och när skyar skymma månens skära glans.*

*Jag vill aldrig höra råd och jag vill spela som jag vill,
jag spelar för att glömma att jag själv finnes till.*

*Jag vill inte tröska någ och jag vill inte repa lin,
ty den hand som stråken skälver i skall hållas vek och fin.
Ni får inte ge mäj bannor eller kalla mäj för lat,
fast jag stundom hellre hungrar än jag spelar för mat.*

*Jag vill inte gräva jorden, jag vill inte hugga ved,
jag vill drömma under häggarna tills solen hon gått ned.
Och i kvällens röda brand ska jag stå upp med min fiol
och spela tills ert öga lyser hett som kvällens sol.*

*Jag ska spela när ni gräva era kära ner i jord,
jag ska spela hela sorgen i en visa utan ord.
Och det svarta som var döden och som hälsat vid er säng,
det skall forsa som en strömmande sorg från min sträng.*

*Jag ska följa genom dalarna i höstens höga natt,
och i rök från hundra milor ska jag sjunga som besatt.
Och när natten böljar becksvalt över skogstjärnens skum,
mina basar skola ropa djupt ur mänskösälens rum.*

*Tre sorgens strängar har jag – den fjärde har gått av,
den brast i en skälvning på den bästa vännens grav.
Men ändå in i döden vill jag följa er med sång –
och jag vill dö och jag vill spela till uppståndelse en gång.*

no 13 & 14. Milrök I

Längst, djupast i ändlösa skogar,
bakom urberg, stupande grå,
bortom svindlande, ändlösa hedar,
där dagarna dödstysta gå,
där jäser i smältvit hetta
ett bål under stybbade bryn
och silar ur hundra små gluggar
sin gråa rök mot skyn.

Där kring går en nattsvart mänska med
ögon som vitt porslin
och svettas i kamp mot hungern
och med bröstet mot vinterns lavin.

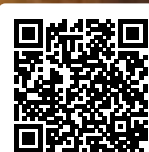
All eld som brinner är eld,
fast den göms som vore den död,
all eld är äkta eld,
fast den ej lyser som druvor röd.

Den glöder ändå därnere,
den bränner sig längre ner,
och gräver sig ut och flammnar i natten,
när ingen ser.

Så glöder, så brinner
en mänska av hat, av hopp och tro,
så går från djupet små rökmoln
och somna i skogarnas ro.

Så stiga den gömdes visor
ur jord och bränder fram,
och smyga sig drömmande ut
över urbergens trasiga kam.

Det hela är röken bara
av en ande som trotsar och ber -
det är grått, det är släckt,
det försvinner, det är milrök - ingenting mer.

Kontakta oss

Dan Andersson Museum

Besöks- och postadress:
Engelbrektsgatan 6
771 30 Ludvika

Telefon: 072-221 00 16
E-post: danmuseet@gmail.com
Hemsida: danasallskapet.se

Luossastugan

Skattlösbergs bygdegille
E-post: skattlosberg@hotmail.com
Hemsida: skattlosberg.se

Ludvika Kommun

Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen
Telefon: 0240-860 00
E-post: kultur.samhallsutveckling@ludvika.se
Hemsida: ludvika.se

◀ Dan Andersson, 1988.
Vänporträtt av skulptören Olof Hjort.

Grafisk design: *Landet Reklambyrå*

Foto: *Wizworks Studios*

Minnesstenarna är producerade
av *Orsa Stenhuggeri*.

Ludvika kommun 2022

LUDVIKA
KOMMUN

dananderssonveckan.com

 [/dananderssonveckan](https://www.facebook.com/dananderssonveckan)